

תרגיל מספר 12 מבנים אלגבריים

1.

(א) הוכיחו כי $f(x) = x^2 + x + 4 \in \mathbb{Z}_{11}[x]$ ראשוני ולכן $\mathbb{F} = \mathbb{Z}_{11}[x] / \langle x^2 + x + 4 \rangle$ שדה.

פתרון: בשיעורי בית קודמים ראינו כי פולינומים עד דרגה 3 הוא ראשוני אמ"מ אין לו שורש. נבדוק שאין ל $f(x)$ שורש.

$$\begin{aligned}f(0) &= 4 \\f(1) &= 6 \\f(2) &= 10 \\f(3) &= 5 \\f(4) &= 2 \\f(5) &= 1 \\f(6) &= 2 \\f(7) &= 5 \\f(8) &= 10 \\f(9) &= 6 \\f(10) &= 4\end{aligned}$$

(ב) מצאו $[3x + 2]^{-1}$ ב $\mathbb{F}$ הנ"ל.

פתרון: נחשב $\gcd(3x + 2, x^2 + x + 4)$:

$$(3x + 2)(4x + 5) = 12x^2 + 8x + 15x + 10 = x^2 + x + 10$$

ולכן

$$x^2 + x + 4 = (3x + 2)(4x + 5) + 5$$

$$3x + 2 = (5)(5x + 7) + 0$$

ולכן

$$5 = x^2 + x + 4 - (3x + 2)(4x + 5)$$

נכפיל ב $5^{-1} = 9$ ונקבל

$$1 = 9(x^2 + x + 4) + 2((3x + 2)(4x + 5))$$

מודלו $x^2 + x + 4$ נקבל

$$1 \equiv_f (3x + 2) \cdot 2(4x + 5)$$

ולכן

$$(3x + 2)^{-1} =_f 2(4x + 5) = 8x + 10$$

2. יהי $\mathbb{F} = \mathbb{F}_{2^n}$ שדה סופי הוא מקיים כי $1 + 1 = 0$. הוכיחו כי כל איבר בו הוא ריבוע

כלומר $\forall x \in \mathbb{F} \exists y \in \mathbb{F} : x = y^2$.

הדרכה: נגדיר העתקה $\phi : \mathbb{F} \rightarrow \mathbb{F} : \phi(x) = x^2$ ע"י $\phi(x) = x^2$ הראו שהעתקה זו היא חח"ע והסיקו כי ϕ על ולכן הטענה מתקיימת.

פתרון: נראה חח"ע: נניח $\phi(a) = \phi(b)$ אזי $a^2 = b^2$ כעת,

אם $a = 0$ נקבל ש $b^2 = 0$ שזה גורר כי $b = 0$ (אחרת b הפיך, נכפול בהופכי משני הצדדים ונקבל כי $b = 0$)

אם $b = 0$ נקבל באופן דומה ש $a = 0$

אחרת, $a, b \neq 0$ אזי $a, b \in \mathbb{F}^\times$ החבורה הכפלית של השדה (חבורה עם $2^n - 1$ איברים) ולכן

$$a^{2^n - 1} = 1 = b^{2^n - 1}$$

מה שגורר כי

$$a^{2^n} = a, b^{2^n} = b$$

כעת נתון ש $a^2 = b^2$ נעלה בחזקת 2^{n-1} ונקבל

$$a = (a^2)^{2^{n-1}} = (b^2)^{2^{n-1}} = b$$

שזה מסיים את ההוכחה כי ϕ חח"ע.

כעת פונקציה מקבוצה סופית לעצמה היא חח"ע אמ"מ היא על ולכן ϕ על. בפרט לכל איבר יש מקור. יהא $x \in \mathbb{F}$ אזי יש לו מקור כלומר קיים $y \in \mathbb{F}$ כך ש $y^2 = \phi(y) = x$

3. יהא $\mathbb{F} = \mathbb{F}_{p^n}$ שדה עם p^n איברים. הוכיחו כי

$$x^{p^n - 1} - 1 = \prod_{\alpha \in \mathbb{F}^\times} (x - \alpha)$$

כאשר השיוון הוא שיוון פולינומים ו $\mathbb{F}^\times = \mathbb{F} \setminus \{0\}$ הסיקו את משפט וילסון: יהא p מספר ראשוני אי זוגי אזי

$$(p - 1)! \equiv -1 \pmod{p}$$

פתרון: כיוון שכל איבר $\alpha \in \mathbb{F}^\times$ מתקיים כי $\alpha^{p^n-1} = 1$ (משפט לגרנז' עבור החבורה הכפלית $(\mathbb{F}^\times)$ נקבל כי כל איבר $\alpha \in \mathbb{F}^\times$ הוא שורש של הפולינום $x^{p^n-1} - 1$. כיוון שלפולינום זה יכול להיות לכל היותר $p^n - 1$ שורשים (כמעלת הפולינום) בעצם מצאנו את כולם ולכן השיוון מתקיים.
 כעת נציב $x = 0$ ונקבל כי

$$-1 = \prod_{\alpha \in \mathbb{F}^\times} -\alpha = (-1)^{|\mathbb{F}^\times|} \prod_{\alpha \in \mathbb{F}^\times} \alpha$$

במקרה הפרטי של השדה $\mathbb{Z}_p$ (כאשר p ראשוני אי זוגי) נקבל כי

$$-1 = (-1)^{p-1} \prod_{i=1}^{p-1} i = (p-1)!$$

שיוון זה מתקיים בשדה שלנו שזה שקול ל

$$(p-1)! \equiv -1 \pmod{p}$$